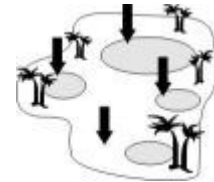

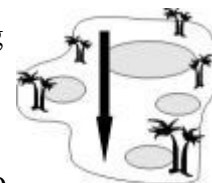
Myślenie lateralne

Myślenie lateralne to zdolność tworzenia pozornie nie istniejących połączeń, zdolność patrzenia na rzeczy z różnych stron. To szukanie alternatywnych podejść, zanim znajdziemy rozwiązanie. Myślenie lateralne pozwala na świadomą rezygnację z gotowych rozwiązań, na rzecz dążenia do znalezienia bardziej optymalnych.

Myślenie to można porównać do sposobu szukania ropy naftowej. Nikt nie szuka jej kopiąc jedną głęboką dziurę w jednym miejscu, z prostych względów. Wiercąc otwór nikt nie ma pewności, że to akurat tu znajduje się ropa. Dlatego poszukuje się jej robiąc wiele małych otworów, zwiększa to prawdopodobieństwo znalezienia złoża. Tak jak w tym przykładzie kopanie wielu otworów zwiększa prawdopodobieństwo znalezienia ropy, tak w myśleniu lateralnym, zwiększamy szanse znalezienia lepszego rozwiązania próbując różnych nie znanych nam dotąd metod.

Przeciwnieństwem myślenia lateralnego jest myślenie wertykalne. Takie myślenie można porównać do dążenia do rozwiązania problemu według znanych schematów do "z góry" upatrzonego rozwiązania. Taki sposób pojmowania zadań jest bardzo wygodny, po prostu ułatwia życie, nie musimy się na każdym razem zastanawiać jak? Znalezienie jakiegokolwiek rozwiązania, jakąkolwiek metodą, prowadzi w końcu do myślenia jednotorowego, bo któreś trzeba wybrać. Przynajmniej przez jakiś okres, do czasu znalezienia lepszych rozwiązań.

Pułapka wzorca

Pułapką myślenia wertykalnego jest przede wszystkim coś co nazwę "ślepą akceptacją rozwiązania". Człowiek akceptuje pewne prawa, metody nie zastanawiając się nad ich słusnością, efektywnością. Ktoś kiedyś np. wymyślił że dobrze się je widelcem, czy ktoś teraz zastanawia się dlaczego jadamy widelcem? - może np. grubaskom kazać jeść pałeczkami (lub dawać mniejsze widelce), będzie to dla nich lepsze rozwiązanie, bo będą jedli wolniej, a szybkie spożywanie jest jedną z przyczyn otyłości.

Czy zastanawiałeś się?

- Dlaczego ołówek nie ma uchwytu?
- Dlaczego ekran monitora jest prostokątny? - przecież nasz wzrok jest ograniczony elipsą, a nie kwadratem.

- Dlaczego książki są pisane na białym papierze czarną czcionką? - dzieciom dajemy kolorowe książeczki, a sobie żałujemy? Dopóki nie istniały książki świat był kolorowy, nie byliśmy przyzwyczajeni do czerni i bieli.

Czy jadąc okrężną drogą, myślałeś że mogłoby być szybciej, gdyby była ona wytyczona wprost do twojego celu? - pewnie myślałeś, ale tego nie zrobiłeś bo "wygodniej jechać raz wytyczoną drogą". Myślenie wzorcami, to tak jakby raz stworzona metoda, którą podążają następni (bo tak wygodnie). Taką drogę, takie przyzwyczajenie ciężko jest zmienić.

Czasem trudno wyobrazić sobie jakąkolwiek alternatywę co do istniejącego już rozwiązania. Człowiek potrafi mocno trzymać się systemu w którym funkcjonuje. Wszyscy wokół też korzystają z tych rozwiązań, dlatego wydają się one być dobre i słuszne. Chęć "sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie" nakłada na człowieka ograniczenia, przestaje on dostrzegać istniejące usterki.

Wysiłek vs wygoda

Myśląc jednotorowo mamy niejako obiecane rozwiązanie, takie lub inne ale za to pewne, jest to dla nas wygodą. Idąc na około w końcu dotrzemy do celu. Myślenie wertykalne obiecuje rozwiązanie, ale nie mówi że jest ono najlepsze, choć niestety sprawia takie wrażenie. Takie podejście jest bardzo praktyczne, ale nie na dłuższą metę w otaczającym nas ciągle zmieniającym się świecie.

Myślenie wielotorowe wymaga większego wysiłku i nic nie obiecuje, nawet minimalnych rezultatów, daje jedynie nadzieję na lepsze. Stanowi tylko i wyłącznie szansę na znalezienie lepszego niż dotychczas rozwiązania. Myśląc lateralnie, z jednej strony możesz nic nie osiągnąć, a z drugiej możesz znaleźć lepsze rozwiązanie na daną chwilę.

Nie kończąca się opowieść. Dodatkowo musisz pamiętać, że myśląc lateralnie nie możesz "spocząć na laurach", gdy znajdziesz rozwiązanie. Nie możesz zakładać, że jakieś rozwiązanie jest najlepsze, ono może być tylko lepsze od poprzedniego. Zakładając że coś jest idealne popadasz w pułapkę myślenia jednotorowego, skoro jest doskonale to nie może być lepszego. Myślenie lateralne to nie kończące się poszukiwanie nowych spojrzeń na zadanie.

Potrzeba nowych wzorców

Świat się zmienia, powstają nowe narzędzia, nowe idee, powstaje nowe postrzeganie, a niektóre wzorce pozostają od lat takie same.

Widziałeś kiedyś tabliczkę "nie deptać trawników" lub "szanuj zieleni"? - znaki te są najczęściej ustawiane w miejscach gdzie ludzie zamiast chodzić chodnikiem (wyznaczonym torem) chodzą wytyczonymi na trawniku ścieżkami.

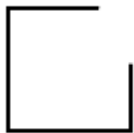

Dlaczego tak się dzieje?

Raz wytyczony wzorec, w naszym przykładzie chodnik nie spełnia już swojej funkcji jako to najbardziej optymalne w danej chwili i danym czasie rozwiązanie. Istnieje potrzeba wytyczenia nowych wzorców, nowego chodnika w miejscu gdzie powstała ścieżka. W tym przypadku potrzeba jest bardzo wyraźnie widoczna i mamy nawet pomysł na nowe rozwiązanie. Nie często to się zdarza w innych sytuacjach. Dlatego właśnie stosujemy myślenie lateralne, pomaga ono w zidentyfikowaniu nowych potrzeb i rozwiązań.

Ja też chcę myśleć lateralnie!

Edward de Bono - twórca pojęcia myślenia lateralnego, podkreśla że jednym z narzędzi, myślenia lateralnego jest po prostu poczucie humoru. Dziwnie to brzmi w naukowym kontekście, ale zastanów się z czego się śmiejesz co takiego jest w "kawałach", że prowokują do śmiechu? - czy dowcip to nie jest inne - nowe spojrzenie na dobrze znaną już sytuację?

Nie stosuj się do zasad których nie ma, popatrz przez chwilę na obrazek, obok, co on przedstawia? Co to jest? - kwadrat? - Nie to nie jest kwadrat, to są cztery połączone ze sobą linie. Nie ma zasady, że musisz dokończyć obrazek. Tak samo jak nie ma zasady że kamień musi tonąć w wodzie, wystarczy wziąć pumex (skała wulkaniczna, z bąbelkami powietrza), a nie utonie itd. Poszukaj więcej błędnych zasad!

Uważaj na etykiety - czy człowiek inteligentny i mądry może zrobić coś głupiego? Czy mistrz może popełniać błędy? Czy autorytet się nie myli? Czy można ufać głupcowi? - Nazywanie siebie i innych tak, a nie inaczej powoduje że zamykamy się w stereotypie nazwy i próbujemy działać "na siłę" nie naturalnie, utrudniając sobie życie. Takie etykiety jakie przypisujemy sobie nawzajem ograniczają nasz tor myślenia, do myślenia tak jak powinien działać wzorec etykiety.

Obserwuj szczegóły - weź pierwszą rzecz jaką masz pod ręką, wczuj się w nią. Załóżmy że to jest ołówek, wyobraź sobie że jesteś ołówkiem, opowiedz co czujesz jako ołówek, jaki jesteś, co cię boli, co lubisz robić, czego nie, z czego jesteś itd. Powtarzaj często to ćwiczenie, z różnymi przedmiotami, poprawisz zdolności spostrzegawcze różnych aspektów otoczenia. Poznasz inne strony tej samej rzeczywistości. Pomoże Ci to w generowaniu różnych, na pozór nie związanych ze sobą podejść do rozwiązywania problemów. Zaczynasz dostrzegać coraz to większą liczbę nowych idei.

Zerwij z rutyną, to chyba jedna z najważniejszych, rzeczy jaką będziesz musiał zrobić. Powtarzając stale te same czynności, zamykamy się w w swoich schematach, czasem przyda

się zrobić coś czego do tej pory nie robiłeś. Porzucenie własnych schematów, pomaga w zrozumieniu braku stabilności ogólnych wzorców.

Jeszcze raz w skrócie

Myślenie lateralne to myślenie wolne od ograniczeń i nawyków, uznanych wzorców. Polega na spojrzeniu na zadanie z różnych stron, przełamaniu przeszkód intelektualnych, w poszukiwaniu rozwiązania.

Notka biograficzna, o twórcy tego pojęcia

Edward De Bono, urodzony w 1933 roku to światowej klasy ekspert w dziedzinie procesu myślenia, twórca pojęcia "myślenie lateralne". Jego wskazówki dotyczące sposobu sprawnego posługiwania się umysłem wykorzystywane są na całym świecie przez największe korporacje - m.in. Du Pont, NTT w Japoni, IBM, Shell czy Prudential - oraz w kręgach rządowych wielu państw. Napisał 62 książki z dziedziny kreatywności i myślenia.

Kilka Ciekawych pozycji: Myślenie Lateralne (równoległe), Atlas, Myślenia dla menedżera, Naucz się myśleć kreatywnie. .